

Good Network

B.8 Zorgen voor een plan van preventief onderhoud van infrastructuur, netwerken en uitrustingen (alle verplaatsingswijzen)

De ambitie is voor de gebruikers een duurzaam patrimonium van openbare ruimte, paden, netwerken, kunstwerken en wegen te garanderen en te zorgen voor een betere coördinatie van de interventies op dit patrimonium om de impact op de mobiliteit te beperken.

Balans van de uitvoering door het gewest

Uitvoering van de acties

- Een regelgevend kader uitwerken voor het beheer van de wegen en de exploitatie van wegtunnels;
- Zorgen voor een gestructureerd en systematisch beheer van het onderhoud van de gewestwegen (trottoirs en fietspaden inbegrepen) door middel van een instrument voor *asset management* (inventarisatie van de toestand van het gewestelijk erfgoed en een preventief onderhoudsprogramma);
- De *Smart City* tools ontwikkelen om het beheer van de infrastructuur te verbeteren, in het bijzonder de tool *Fix My Street* verder te ontwikkelen om ook de gebreken aan de infrastructuur te behandelen
- Zorgen voor de integratie van de projecten voor vergroening, ontharding en geïntegreerd regenwaterbeheer.

Analyse van de vooruitgang en obstakels

De Brusselse ordonnantie van 2019 betreffende de tunnels werd in 2022 van kracht na de goedkeuring van het bijhorende uitvoeringsbesluit. De ordonnantie legt voortaan de veiligheidsnormen en de exploitatievoorwaarden van de wegtunnels in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vast. De ordonnantie voorziet onder meer in de verplichting om elke zes jaar een nieuwe exploitatievergunning aan te vragen voor de tunnels op basis van een grondige veiligheidscontrole. De ordonnantie verplicht de hulpdiensten ook om elk jaar ten minste een multidisciplinaire oefening te organiseren. Via het uitvoeringsbesluit werd de lijst vastgelegd met de tunnels waarop deze grondige wijzigingen betrekking hebben. Het gaat om de volgende ruimten:

- Annie Cordytunnel
- Belliardtunnel
- Reyers-centrumtunnel
- Stefaniatunnel
- Hallepoorttunnel
- Jubelparktunnel
- Rogiertunnel
- Montgomerytunnel
- Louizatunnel
- Wettunnel
- Baillitunnel
- Troontunnel
- Kruidtuintunnel
- NAVO-tunnel
- Tervurentunnel

Het regelgevend kader voor de wegen vormt het onderwerp van een ordonnantie die nog moet worden goedgekeurd. Deze toekomstige ordonnantie zal de bepalingen betreffende het statuut van de gewestelijke openbare weg bundelen en vereenvoudigen, de verplichtingen en opdrachten van de gewestelijke wegbeheerder - en in tweede instantie die van de gemeentelijke wegbeheerder - verduidelijken, tegemoetkomen aan de juridische leemte inzake het afleveren van toelatingen voor bezetting van de weg, een wettelijke grondslag leveren voor de ontvangst van de retributies en de toekenning van subsidies, alsook de omvang van de controle en sanctiebevoegdheid van de beheerder vastleggen.

Voor het beheer en onderhoud van de fietspaden en trottoirs werden en specifieke projecten opgestart. Het eerste betreft de evaluatie van de tijdens de gezondheids crisis aangelegde fietspaden. Voor elk fietspad werd een evaluatiefiche opgesteld, die alle over de verkeersader beschikbare gegevens bundelt: de telling van wagens voor en na de totstandkoming van de inrichting, de handmatige tellingen en per fietslus (soms op het "coronafietspad" en op het voorheen bestaande fietspad, om de voorkeur van fietsers te achterhalen). Tegelijk met deze kwantitatieve evaluatie werd een online kwalitatieve enquête uitgevoerd (door het studiebureau BRAT) tijdens de herfst van 2020, om feedback te krijgen, voornamelijk vanwege de fietsers. Meer dan 14.000 personen namen deel aan de enquête, waaronder 5.200 fietsers. Bovenop deze kwantitatieve en kwalitatieve gegevens vonden er ook waarnemingen op het terrein plaats door de teams van Brussel Mobiliteit, en er werd rekening gehouden met de feedback van de politiezones en de gemeenten. Brussel Mobiliteit startte in 2022-2023 ook een opdracht voor de evaluatie van de GFRs. Deze studie werd in 2024 afgerond en leverde onder andere een diagnose op van het gebruik van het huidige netwerk, alsook voorstellen voor de wijziging van bepaalde routes.

De Fietsersbond voerde een nieuwe audit van de fietspaden uit met de meetfiets die in 2024 werd afgerond. Een prioritaire interventieplanning wordt momenteel uitgewerkt.

Met betrekking tot de trottoirs stelde Brussel Mobiliteit een auditmethodologie op met het Onderzoekscentrum Wegenbouw. Deze methodologie omvat het gebruik van een meetrolstoel voor het evalueren van de mate van comfort van de bekleding van de voetpaden.

Het asset management is een nauwkeurig systeem voor de opvolging van de staat van de infrastructuur en bouwwerken. Het zorgt voor een optimalisatie van de investerings- en onderhoudskosten. Dit instrument is sinds maart 2024 in gebruik. De onderhoudswerkzaamheden in de tunnels en aan de verkeerslichten worden reeds met dit instrument opgevolgd. Er worden gestandaardiseerde inrichtingsprocedures opgesteld die zowel intern als bij de onderaannemers van toepassing zijn. Tegen eind 2024 zou het instrument ook moeten worden gebruikt voor de openbare verlichting, de wegbekleding, de signalisatie en het wegbeheer. Ook de technische ondersteuning wordt aan dit instrument toegevoegd met het oog op een coherente opvolging van alle interventieaanvragen en van de acties die eruit voortvloeien, evenals de SLA's (interventietermijn).

Momenteel zijn er meer dan 110.000 activa opgenomen in het systeem. Zo kan hun levenscyclus worden opgevolgd, dankzij de link met de uitgevoerde interventies (onderhoud, herstelling, verwijdering, vernieuwing, enz.) Inclusief dienstverleners gebruikt momenteel een honderdtal personen dit instrument. Dit aantal zal snel toenemen met de geleidelijke integratie van de verschillende functies.

De interventies worden daarentegen georganiseerd via Investeringsprogramma's. Sommige worden geleidelijk omgevormd tot meerjarige investeringsplannen (MIP):

- Stappen: het Gewest besteedt bijzondere aandacht aan het onderhoud van de voetgangersinfrastructuur. Vanuit dat standpunt heeft Brussel Mobiliteit in 2020 een onderhoudsplan opgestart voor trottoirs langsheen de gewestwegen, dat naast specifieke herstellingen ook de herinrichting van hele stroken omvat. Het voetgangersnetwerk PLUS werd zo volledig geaudit. De audit van het netwerk COMFORT is lopende. Naast vele omvangrijke lineaire bouwplaatsen werd er ook massaal geïnvesteerd in gerichte herstellingen, het verlagen van de trottoirbanden en het plaatsen van blindengeleidedegels. In 2024 investeerde Brussel Mobiliteit ongeveer 12 miljoen euro in het onderhoud (lineaire) van trottoirs.

- Fietsen: er bestaat sinds 2024 een programma (en een bestek) voor het onderhoud van fietspaden. Er wordt momenteel een meerjarenplan opgesteld.
- Wegen: er werd ook veel aandacht besteed aan de uitwerking van het MIP "Wegen". Dat is gebaseerd op de jaarlijkse inspecties van het gehele wegennet, die systematisch worden herhaald na elke winter met het oog op een bijwerking. Elk jaar investeert het gewest bijna 10 miljoen euro in de asfaltering van wegen en fietspaden en tussen 2020 en 2024 werd ongeveer 450.000 m² hersteld. De controle van de asfaltering werd ook opgevoerd.
- Vergroening: begin 2024 werd het eerste MIP vergroening (GREEN) aangenomen. Het heeft betrekking op het beheer, de inspectie, het onderhoud, de investering, het budget en de human resources.
- Openbare verlichting: momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een MIP voor openbare verlichting. Dit document bepaalt de richtlijnen voor het toekomstige beheer op basis van de normen en van het verlichtingsplan, het onderzoekt de technologische opties en brengt een prioriteit aan in de investeringen, het onderhoud en de werking van de openbare verlichting. Ook hier wordt er een basis gelegd voor de onderhouds- en investeringsstrategie voor het gehele grondgebied in de komende jaren.
- Technische galerijen: Ten slotte wordt momenteel een MIP "Technische galerijen" opgesteld. Alle galerijen (waarover weinig gegevens beschikbaar waren) werden in kaart gebracht en geïnspecteerd, en er werden toegangsprocedures uitgewerkt.
- Verkeerslichten, signalisatie, monumenten: voor deze activa zijn meerjarenplannen minder geschikt, maar er zullen in 2024-2025 onderhoudsplannen worden opgesteld.

Zodra het winterweer begint, staat Brussel Mobiliteit klaar om zout te strooien. Naast de 17 grote zoutstrooirondes op de wegen, zullen er 18 bijkomende strooirondes plaatsvinden voor het ijsvrij maken van de fietspaden. De rondes breiden elk jaar uit naar nieuwe fietsinfrastructuur. Het strooien gebeurt met kleine machines die de ondergrond vlot en snel ijsvrij maken met behulp van een specifiek zout.

Sinds 2022 werd de coördinatie van de weginterventieprogramma's (asfaltering en trottoirs) versterkt en worden die laatste systematisch geanalyseerd om na te gaan wat er beter kan en daarmee vervolgens rekening te houden bij de interventies (wijzigen van de markering bijvoorbeeld) of er een specifiek project rond op te zetten (microprojecten). Brussel Mobiliteit werkt ook aan de geleidelijke integratie van zijn jaarlijkse interventieprogramma's in de meerjarige visies. Er wordt zodoende gewerkt aan een MIP trottoirs, wat ook de geschikte middelen vereist om op een doeltreffende en duurzame manier het hele gewestelijke netwerk te auditeren (zie ook actiefiche E.4)

Het instrument Fix My Street blijft uitbreiden, met nieuwe fietscategorieën. Sinds 2021 bevat de app talloze meldingscategorieën die specifiek betrekking hebben op de voetgangerstoegankelijkheid (slechte plaatsing van podotactiele elementen, schade aan het trottoir, enz.). Nochtans is het momenteel niet mogelijk om met Fix My Street de actie B.1 op te volgen betreffende de onderregistratie van botsingen en valpartijen en de subjectieve onveiligheid van alle vervoerswijzen, wat betekent dat er alternatieve methoden moeten worden gebruikt die momenteel echter geblokkeerd zijn wegens een herziening van de GOB-websites.

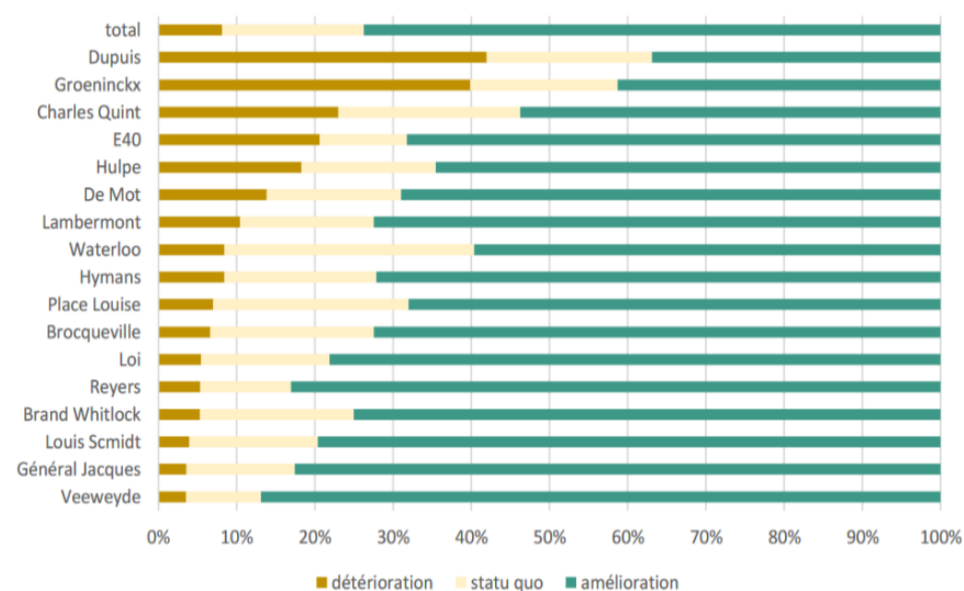
Bovendien heeft Brussel Mobiliteit sinds 2020 vele buurtprojecten gerealiseerd om de doorlaatbaarheid van de bodem te vergroten en het beheer van afvloeiend hemelwater te verbeteren. Dat is een absolute voorwaarde geworden in het kader van de aanpassing van het gewest aan de klimaatverandering. Dit helpt ook om de verblijfsfuncties te verbeteren. Concreet worden gebieden die bedekt zijn met dolomiet of asfalt omgevormd tot groene zones. Het eenvoudigweg vergroten van boomkuilen heeft al meteen een aanzienlijke impact. Brussel Mobiliteit werkt ook aan de diversiteit van deze groene ruimtes (bloemenvelden, ecologische gebieden) en geeft de voorkeur aan vaste planten in plaats van eenjarige planten. De vergroeningswerken kunnen ook bijdragen aan het onderhoud, zoals op het Flageyplein waar de vergroeningswerken eveneens de aanleiding vormen om gebroken blauwe stenen te vervangen, de verlichting aan te passen en de fontein te herstellen. Begin 2024 werd het eerste meerjarige vergroeningsplan (GREEN) aangenomen.

Kerncijfers

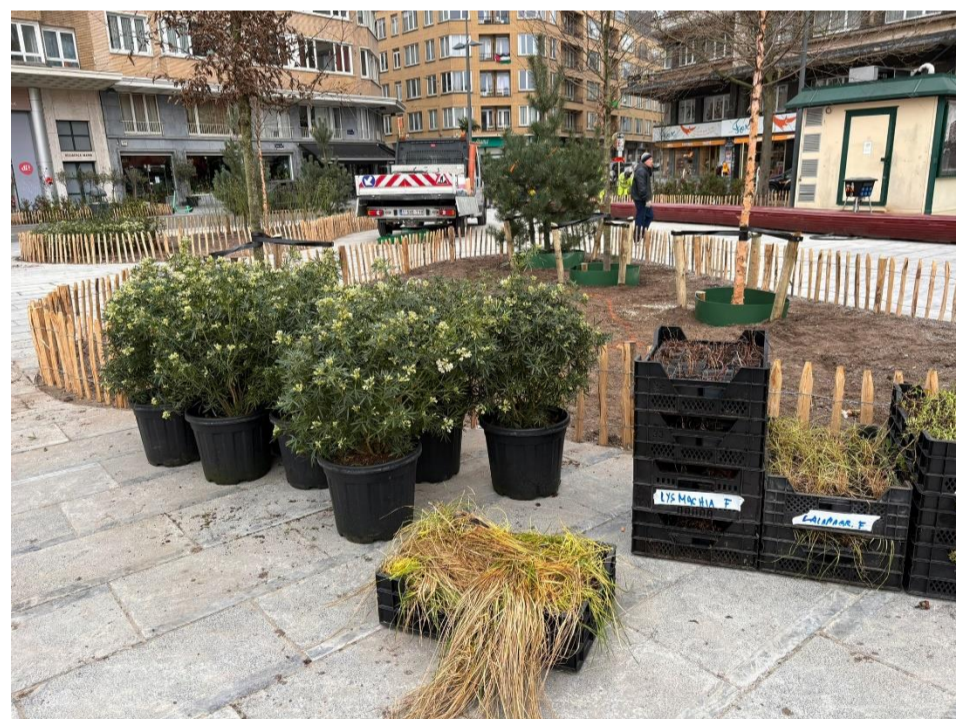
Evaluatie van de uitvoering van het Gewestelijk Mobiliteitsplan Good Move eind 2023

- Indicator inzake het comfort van het fietsnetwerk: 5,9 (in 2023)
- Validiteit van de dossiers inzake de veiligheid van de kunstwerken: verzekerd via de tunnelordonnantie en haar uitvoeringsbesluit die een zesjaarlijkse controle in 15 tunnels inhouden.
- Aantal bomen: 37.000 in totaal waarvan 1.200 bomen geplant in de winter van 2023-2024
- Asfaltering op gewestwegen: 10 miljoen euro/jaar
- Fix My Street:
 - 600 à 1.250 aanvragen ingevoerd per maand
 - 9.300 aanvragen voor het gewest in 2023
- Aantal vergroende en ontharde m²: meer dan 3.200 m² in 2023
- Percentage vegetatie in volle grond op de gewestwegen: 8,9% in 2024
- Aandeel van de groene ruimtes dat op ecologische wijze wordt beheerd: 43% in 2024
- Wegoppervlaktes die niet op de riolering zijn aangesloten: momenteel 95 ha (in 2024)

Geïllustreerde verwezenlijkingen

Vergelijking van de evaluatie van de impact van de verschillende corona-inrichtingen - Gids van de Mobiliteit 67

Vergroeningsproject –Flageyplein

Stadstuin – Masuiplein (Schaarbeek)

Ninoofsesteenweg: nieuwe trottoiruitstulping

© Flyability – Mapping van 13 km technische galerijen

Pour en savoir plus sur la mise en œuvre de cette action au niveau local, consultez les pages suivantes sur sa déclinaison évaluée par les **19 communes**.

Good Network

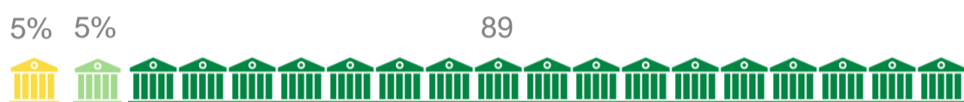
B.8 Zorgen voor een plan van preventief onderhoud van infrastructuur, netwerken en uitrustingen (alle verplaatsingswijzen)

De ambitie is voor de gebruikers een duurzaam patrimonium van openbare ruimte, paden, netwerken, kunstwerken en wegen te garanderen en te zorgen voor een betere coördinatie van de interventies op dit patrimonium om de impact op de mobiliteit te beperken.

Balans betreffende de uitvoering van de acties door de gemeenten

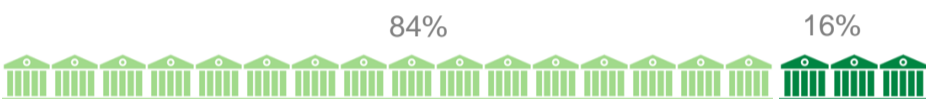
In real time verzamelen en gebruiken van gegevens over de staat van de wegen via Smart City-tools om herstellings-/herinrichtingswerken te plannen

Gemiddelde : 3.84
Standaardafwijking: 0.76

De openbare ruimte vergroenen in het kader van herinrichtingsprojecten

Gemiddelde : 3.16
Standaardafwijking: 0.37

Zorgen voor een preventief onderhoud van de wegen en gemeenteplein

Gemiddelde : 3
Standaardafwijking: 1.41

Analyse van de vooruitgang en obstakels bij de uitvoering

De meeste gemeenten voeren een preventief onderhoud van de wegen en gemeenteplein uit. Hoewel sommige van deze praktijken soms al lang bestaan, kunnen ze in sommige gemeenten onder druk komen te staan wegens een gebrek aan menselijke middelen. Het onderhoud, dat meestal door de dienst Openbare Werken wordt beheerd, vindt eerder plaats als een reactie op een welomschreven probleem dan als een preventieve maatregel (behalve voor de wegen). Soms doen de gemeenten een beroep op een onafhankelijk bureau om hun wegen te laten onderzoeken. Deze onderzoeken dienen dan mogelijk als basis voor een meerjarige onderhoudsplanning (driejaarlijkse investeringsplannen).

De *Fix My Street*-tool wordt ten eerste gewaardeerd en gebruikt door de meeste gemeentelijke technische diensten. Sommige gemeenten wensen het gebruik ervan zelfs uit te breiden (naar andere diensten bijvoorbeeld). Deze tool biedt de mogelijkheid om op een doeltreffende wijze met het publiek te communiceren over de onderhoudswerken van de gemeente. Gemeenten kunnen echter niet ingrijpen op de gewestwegen. Dat kan zorgen voor een verschillende behandeling van de wegen, afhankelijk van de beheerder, wat de bevolking niet altijd goed kan vatten.

De gemeenten houden bij herinrichtingsprojecten veel rekening met de vergroening van de openbare ruimte. Sommige beschikken zelfs over plannen om dit op een meer systematische wijze aan te pakken. In andere gevallen kan dit soms afhangen van de verkozenen. Soms kan er concurrentie optreden tussen projecten inzake de vergroening van de openbare ruimte en andere (mobiliteit bijvoorbeeld).

Vergroeningsprojecten die aansluiten bij een breder beleid inzake waterbeheer en de strijd tegen hitte-eilanden kunnen rekenen op subsidies (Leefmilieu Brussel, Duurzame Wijkcontracten ...), wat een positief punt is voor de gemeenten. Dat is een belangrijk gegeven voor sommige gemeenten, zij benadrukken immers de aanzienlijke onderhoudsbehoeften (water geven, snoeien ...), in een context van een gebrek aan menselijke en financiële middelen.

Kerncijfers

- 118.596 bomen op de gewest- en gemeentewegen
- Een gemiddelde vergroeningsgraad van de gemeentewegen van 22,6% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- 9672 gevallen die jaarlijks worden opgetekend in Fix My Street

Goede praktijken

- De gemeente Ganshoren laat elk jaar een analyse uitvoeren over de staat van de wegen en trottoirs om te beschikken over objectieve gegevens en om de werken te kunnen plannen.
- De gemeente Sint-Pieters-Woluwe promoot in haar gemeenteblad de Fix My Street-tool.

(Woluwe info nr. 2 – 2023)

- Steeds meer gemeenten vergroenen hun openbare ruimte. Deze vergroening diversifieert en het gaat niet langer enkel om het planten van bomenrijen. De gemeenten Elsene en Jette vergroenen bijvoorbeeld hun trottoiruitstulpingen of parkeerplaatsen.

(Vergroende trottoiruitstulping in Jette – BRAT, 2023)

(Vergroende parkeerplaatsen in Elsene – BRAT, 2023)